

Isaszeg a lengyel–magyar barátság jelképe

Az isaszegi csata emléknapján, 2016. április 6-án az Isaszegi Múzeumbarátok Körének szervezésében megtartottuk a hagyományos magyar–lengyel baráti találkozót.

A Falumúzeumban a vendégeket *Kovácsné Halomházi Zsuzsanna*, az Isaszegi Múzeumbarátok Körének elnöke köszöntötte. Megtisztelte jelenlétével rendezvényünket *Andrzej Wesolowski* úr, a Magyarországi Bem József Lengyel Kultu-

Számos magyar–lengyel vonatkozású kezdeményezés indult el Isaszegről a Múzeumbarátok Körétől. 1976-ban József Wysocki tábornok mellszobrának a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében való felállítására tett javaslatunkat felkarolta a Bem József Lengyel Kulturális Egyesület, valamint támogatta a budapesti lengyel nagykövetség és Budapest Főváros Tanácsa is.

rális Egyesület elnökének képviselője és leánya, *Wesolowski Korinna*, az Országos Lengyel Önkormányzat tagja, az Óbudai Lengyel Önkormányzat vezetője. Az elnök asszony köszöntötte a Wysocki Légio Hagományörző Egyesület tagjait, a szlovákiai Zselizből érkezett vendégeket, az ünnepségen megjelent diákokat és a nagyszámú közönséget. A magyar és a lengyel himnusz eléneklését követően felkérte *Szmolicza Józsefet*, a Falumúzeum gyűjteménykezelőjét, a Múzeumbaráti Kör titkárát ünnepi beszédének megtartására.

Szmolicza József méltatta az isaszegi csata és a magyar–lengyel barátság jelentőségét. Elmondta, hogy 1849. április 6-a nagypéntek a magyar szabadságharc aranybetűvel írt napja. Már negyvennégy éve annak, hogy a Múzeumbarátok Köre, a Nagyközségi Tanács, a Lengyel Kultúra, a Lengyel Nagykövetség és a Hadtörténeti Múzeum közreműködésével megrendeztük az Isaszegi Magyar–Lengyel Történelmi Napokat 1972. szeptember 24. és október 1. között. Az ünnepségsorozat lelkes és fáradhatatlan szervezője volt néhai Szathmáry Zoltán, a Falumúzeum és a Múzeumbaráti Kör alapítója.

Ekkor avattuk fel a mai városháza és a református templom homlokzatán elhelyezett, Wysocki tábornok és a Lengyel Légio emlékére Varsóból, a lengyel kormánytól kapott két márvány emléktáblát. Az emléktáblák Isaszegre érkezésében jelentős érdeme volt *Domszky Pálnak*, akinek egyik öse, Nikodem Dąmski gyalogsági százados az isaszegi csatában harcolt 1849. április 6-án.

Az akkoriban még elzárt Katonapallagon avattuk fel az isaszegi csatában elesett ismeretlen lengyel kapitány síremlékét. Felirata akkor még csak magyar nyelvű volt, mára, a Múzeumbaráti Körnek köszönhetően, lengyelül is olvasható.

1972. szeptember 24-től számítjuk hivatalosan a baráti kapcsolatunk felvételét a Bem József Lengyel Kulturális Egyesülettel. Az elmúlt évtizedek alatt minden évben megemlékeztünk az 1849. április 6-i csatában elesett magyar és lengyel hősookról.

1993-ban Együtt a szabadságért címmel magyar–lengyel történelmi emlékülést rendeztünk a műemlék Öregtemplomban, amelyet a Múzeumbaráti Kör tagja, *dr. Dürr Sándor* konzul úr szervezett Varsóból. Ez a rendezvény máig is hat a magyar–lengyel kapcsolatok ápolására Isaszegen. Ekkor mutatták be Magyarországon először a neves polonista, *dr. Kovács István* varsói kulturális attasé által Wysocki tábornok emlékirataiból írt és szerkesztett könyvet. Számos kiváló magyar és lengyel történész, továbbá rangos magyar és lengyel diplomata vett részt az eseményen. A település akkori polgármestere, *dr. Tóthné Pacs Vera* első szóra felkarolta a rendezvényt, és támogatta annak megvalósítását.

Az említett két eseményen kívül számos, a magyar–lengyel baráti kapcsolatokat erősítő, népszerűsítő programot szerveztünk. Ezekon mindvégig lelkes szervezőmunkát végzett *Szikszai János* református lelkész, ugyanígy a Múzeumbaráti Kör két tagja, *Hajdú József* és *Balázs István*. Isaszegen az 1970-es évek végén és az 1980-as évek elején Magyar–Lengyel Baráti Klub is működött *Jakócsné Dąbrowska Magdalena* vezetésével, aki később a Bem Egyesület elnökségének is tagja lett.

A baráti találkozókra, míg egészségük engedte, mindvégig közöttünk volt többek között *id. Szathmáry Zoltán*, *Proksza*

Pálné (Irénke néni) és *Baksa Imréné* (Terike néni). A lengyel barátaink közül *Héjj Aldona*, *Andrzej Wesolowski* és a fiatalon elhunyt *Jerzy Kochanowski* (Jurek) segítette munkánkat. Jurek, aki a *Głos Polonii*, *A Lengyelország Hangja* című lap egyik alapítója és első főszerkesztője is volt 1984-től kezdve haláláig, aktív résztvevője és szervezője volt az isaszegi magyar–lengyel baráti találkozóknak. Remélem, hogy egyszer majd egy kopjafát is állíthatunk emlékére itt, Isaszegen.

Az elmúlt években is számos szép rendezvényt bonyolítottunk le, amelyeknek fő szervezője az Isaszegi Múzeumbaráti Kör és az Együttműködés Isaszegért Egyesület tagja, dr. Dürr Sándor volt. Lengyel délutánokon emlékeztünk meg többek között II. János Pál pápáról, Szent Hedvigről, Szent Kingáról és Szent László királyról. Ezen alkalmakon természetesen mindig a közös magyar–lengyel vonatkozásokat emeltük ki.

Könyvbemutatókra is sor került: dr. Kovács István történész, volt krakkói főkonzul Bem tábornokról írt könyvével, valamint *Máté Endre Domszky Pál*, a varsói magyar című könyvével ismerkedhettek meg az isaszegiek. Az éppen egy évvel ezelőtt megnyitott kiállításon találkozhattak Isaszeg lakói *Trojan Marian József*, a Magyarországon élő lengyel grafikusművész 1848–49-es témájú linómetszeteivel, amelyeket a művész már korábban a Falumúzeumnak ajándékozott.

A Magyar Országgyűlés és a Lengyel Nemzetgyűlés határozatának megfelelően minden év márciusában megemlékezünk a magyar–lengyel barátság napjáról. A legutóbb megrendezett ünnepségen dr. *Urbanics Gábor* tartott részünkre előadást a Lengyel Légión történetéről. A nagyszámú közönség megismerhette a Wysocki Légión megalakulásának körülményeit, zászlószentelésüket, mindennapi életüket, egyenruhájukat, fegyverzetüket, valamint az isaszegi csatában és a tavaszi hadjárat más csatáiban tanúsított hősiességüket.

Isaszeg a lengyel–magyar barátság jelképe címmel írt cikket 1972-ben a *Lengyelország* című folyóirat hasábjain néhai Zenon Tarnowski lengyel diplomata, kulturális attasé, későbbi budapesti konzul, Isaszeg nagy barátja és népszerűsítője. Úgy érzem, hogy a lengyel diplomata gondolata és szelleme ma is él. Tarnowski tanácsos urat 2004-ben helyezték örök nyugalomra a varsói Powązki temetőben, mi pedig igyekszünk továbbra is a lengyel–magyar barátság jel-

képe maradni, és ápolni népeink és országaink történelmi kapcsolatait és hagyományait.

Az ünnepi beszéd után a Klapka György Általános Iskola és AMI színvonalas műsora következett. Köszönet a diákoknak az elszavalt szép versért, a '48-as népdalcsoportért, a furulyajátékért, és köszönet *Tűz Anita* tanárnőnek a lelkiismeretes felkészítő munkáért.

Ezután következett, a Wysocki Légión Egyesület ajándékának átadása. A Wysocki Légión Hagyományőrző Egyesület az Isaszegi Falumúzeumnak ajándékozott egy lengyel légión katonai egyenruhát. Az egyesület ezzel is szeretné segíteni az isaszegi magyar–lengyel történelmi emlékek ápolását, a tavaszi hadjárat és az isaszegi csata lengyel emlékeinek népszerűsítését.

A lengyel légión egyenruhát Máté Endre hagyományőrző főhadnagy, az egyesület alelnöke adta át Szmolicza Józsefnek, a Falumúzeum gyűjteménykezelőjének.

„A Wysocki Légión Hagyományőrző Egyesület nemes szívű ajándékát köszönettel elfogadjuk, és *A mi szabadságunkért és tiétekért!* jelszó szellemében ígérjük, hogy arra vigyázunk és azt örökre megőrizzük!” – mondta Szmolicza József gyűjteménykezelő.

Ezt követően Máté Endre a légión katonai egyenruha kialakulásának történetét ismertette, bemutatta magát az egyenruhát, majd kötetlen beszélgetés közben a jelenlévők megtekinthették az ajándékot.

Endre barátunk elmondta azt is, hogy *Konrad Sutarski* költővel együtt 1997. április 6-án az isaszegi csatabemutató alkalmával fogalmazódott meg bennük a Wysocki Légión Egyesület megalakításának gondolata. Az elhatározást tett követte, és 1998-ban már három fővel részt is vettek a Tavaszi Hadjárat hagyományőrző seregszemlén.

A lengyel légión egyenruha a Falumúzeum állandó kiállításának az 1849. április 6-i csatát bemutató részében lesz elhelyezve. A lengyel légión katona ruházatát és fegyverzetét életnagyságban szeretnénk bemutatni. Kérjük, aki tud, segítsen ebben!

Befejezésül az érdeklődők megtekinthették a Falumúzeum gyűjteményéből összeállított kiállítást, amely 1972-től napjainkig mutatja be a magyar–lengyel barátság isaszegi történetét.

Szmolicza József titkár, Isaszegi Múzeumbarátok Köre